Poštnina plačana v gotovini. Posamezna številka 1.25 Din.

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22. Ljubljana, Poljanska c. 12, pošt. pr. 104.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socijalne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1·— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1·— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2·25 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 36. Sreda 4. maja 1927. Leto II.

Sijajna proslava 1. maja.

Da se delavsko gibanje pri nas dviga, združuje in utrjuje, je pokazala tudi letošnja proslava 1. maja. Vsa poročila iz vseh večjih in manjših krajev govore o veliki udeležbi na majniških shodih, govore o navdušenju in složnosti delavstva. — Oblastnim ukrepom, ki so se letos močno občutili tudi v Sloveniji, in še močneje v Hrvatski in v Srbiji, ni uspelo, motiti ali preprečiti majniško proslavo. Delavstvo je odgovorilo na reakcionarne vladne odredbe z impozantno, strnjeno udeležbo na majniških shodih in na majniških zabavah. Ogromne delavske mase bi se bile pokazale tudi v sprevodih na ulici, da izpričajo svetu svojo nezlomljivo zavest, svojo trdno voljo, da hočejo premagati kapitalistično izkoriščanje in nasilje — če bi ne bile oblasti po ukazu iz Belgrada prepovedale javne obhode in vsako manifestacijo na prostem. Delavstvo se vendar ni dalo preplašiti in je zato v toliko večjem številu pohitelo na shode — na shode Socialistične stranke Jugoslavije, ki je še enkrat pokazala vso svojo vitalnost, svojo organizacijsko silo, svojo disciplino, svojo privlačnost in borbenost. Vladni ukrepi so morda zadržali doma plašljivce, na odločne in zavestne naše pristaše je pa to moralo vplivati samo vzpodbujevalno. Modra naša vlada naj iz tega uvidi, od kolike koristi so bile tudi topot za njo vse te nepotrebne, celo iz razlogov najstrožje javne varnosti nerazumljive in neupravičljive prepovedi in utesnitve! Saj priznava samo buržuazno časopisje, da so se vršile majniške proslave v vseh delih države v redu in miru — delavske majniške manifestacije pa le ni bilo mogoče oslabeti ali zatreti.

Pomembna je letošnja majniška manifestacija v mnogokaterem pogledu. Podčrtati pa moramo zlasti dejstvo, da je impozantni potek majniških shodov in prireditev znova pokazal, da niso delavsko gibanje zlomila niti večletna reakcija in industrijska kriza, niti težka taktična nesoglasja — da je nasprotno to delavsko gibanje v trajnem porastu, da se izlečuje, konsoliduje in dviga, da gre lepšim dnevom nasproti. Najhujše in najtežje je že za nami!

In še nekaj: Letošnji prvi maj je tudi pokazal, da se celo v najmanjših krajih, tudi med samim kmečkim ljudstvom širi vpliv naših idej in naše stranke. V Sloveniji smo imeli letos nekaj shodov tudi v kmečkih krajih, ki so nepričakovano dobro uspeli.

Letošnja majniška proslava nam je dokaz, da smo močni in da napredujemo in da moremo s pridnim delom osvojiti ves proletariat, pridobiti velik vpliv in moč v državi.

Zato: na delo, na nadaljno pridno vsakdanje delo!

Živel 1. maj!

Živel socializem!

Maribor.

Delavstvo Maribora je še enkrat pokazalo, da stalno napreduje, da njegove vrste še rastejo in rastejo. Maribor je že videl impozantne majniške proslave, letošnja je vse dosedanje še nadkrilila. Ogromna masa ljudstva je bila že ob 9. uri dopoldne vsa zbrana pred Ljudskim domom, in ker le ni mogla razumeti, zakaj se je letos prepovedal, kakor povsod, tradicionalni obhod, ki se je še vedno vršil v najlepšem redu, in ker je le bilo treba na shod, ki se je imel vršiti pri Gambrinu, se pač ni moglo zabraniti, da ne bi vsa ona masa delavcev in sodružic odšla na shod onkraj mesta. Odhajanju udeležnikov na veliki majniški »meeting« ni bilo ne konca ne kraja, in godba je svirala in nepregledna masa iz mesta in okolice je kmalu napolnila vse prostore in široko dvorišče pri Gambrinu, vse do ceste. Shodu je predsedoval sodr. Krajnik, poročali so pa sodrugi Eržen, Magdič in Pelikan. Na shodu je vladala ves čas složnost in navdušenje, ki se je izražalo v ponovnem živahnem vzklikanju in ploskanju. Lepo so potekle tudi popoldanske in večerne prireditve, ki jih ni mogla motiti niti ponovna huda toča, ki se je vsula v popoldanskih urah nad mestom. Impozantno je bil posečen tudi pevski in glasbeni koncert, ki se je vršil pri Götzu na predvečer 1. maja.

Zagreb.

Če je bil pritisk oblasti že v Sloveniji tako hud, toliko hujši je bil v Hrvatski, kateri je menda usojeno, da mora biti politično vedno utesnjena, kakor da jo je Khuen Hedervarij s svojim brutalnim režimom in zavratnimi metodami začaral in zapisal večni pogubi v nepravdi in nasilju. Policijske oblasti niso prepovedale samo slehern obhod in komaj dovolile shode v zaprtem lokalu — vrgle so se tudi na tiskovine, na liste in na letake.

Policija je zaplenila celo prvomajski letak naše stranke in to zaradi čisto nedolžnega odstavka, v katerem se pozivlja delavstvo, naj praznuje socialistični prvi maj. Tudi drugače je policija neprestano preganjala naše sodruge kolporterje, ki so prodajali naše strankine liste in jim je končno celo prepovedala prodajati — rdeče nageljčke! Vse to je vredno omeniti tudi zaradi tega, ker so istočasno zagrebški komunisti očitali naši bratski hrvatski stranki, da je policijska stranka! Vse to pa ni moglo zadržati zavedne hrvaške sodruge od majniške proslave, ki se je vršila v Metropol kinu. Velika dvorana je bila nabito polna poslušalcev, ko je sodr. Marjanović otvoril zbor in je vzorno bratsko zagrebško pevsko društvo zapelo socialistično himno. Na shodu je poročal sodr. Golouh ob nepretrganem navdušenem razpoloženju in ploskanju navzočih o velikem pomenu letošnjega prvega maja, ki se vrši v očigled skrajno nevarnega mednarodnega položaja, sredi besnenja kapitalistične reakcije skoro v vseh državah, sredi vedno hujšega političnega in gospodarskega ugnjetavanja delavske mase i v naši državi, kjer se gazi demokracijo in ustavnost. Referent je pokazal tudi na naraščanje socialistične moči, na vitalnost socialistične ideje v svetu, na rešitev Evrope in sveta, ki more priti le z zmago socializma ter končal s pozivom na složno delo za njegovo zmago — kar so navzoči neprestano podčrtavali z vzkliki socializmu in ploskanjem.

Ta shod je pokazal, da se socialistično gibanje v Hrvatski in še posebej v Zagrebu, kjer je komunistični razcep bil najhujši, dviga in utrjuje, da je število onih, ki hočejo po socialistični poti do zmage, vedno večje. Popoldne se je vršila na Laščini zelo dobro obiskana socialistična prireditev, ki je potekla v popolnem redu. Kakor povsod, tako je tudi v Zagrebu Socialistična stranka v zopetnem napredku in osvajanju. Živeli zavedni hrvaški sodrugi!

Ljubljana.

Prvič po sramotnem razkolu delavskega pokreta je ljubljansko in okoliško delavstvo proslavljalo prvi maj na lep in slavnosten način. Vse spletke in lažnjivi letaki tistih razdiračev delavske solidarnosti niso zalegli, ker je delavstvo tudi pri nas končno spoznalo, da je lažnjivost in prepir med delavstvom največji sovražnik delavstva. Socialistična stranka, Zedinjenje, organizacije žene in dekleta ter strokovno, kulturno in gospodarsko organizirano delavstvo je namreč sklenilo, ko je grupa okoli Enotnosti odklonila skupno praznovanje, da praznuje Prvi maj vse organizirano delavstvo skupaj. Ta volja ljubljanskega in okoliškega delavstva se je pokazala tako kakor to zahteva čast poštenega in iskrenega delavstva.

Dvorana hotela Tivoli je bila polna. Na shodu je sodrug referent iz Maribora v lepem in poučljivem govoru objasnil zahteve delavstva in politični položaj ter naglasil, da je taka solidarnost delavstva, kakor se je pokazala prvega maja letos, potrebna za izvojevanje delavskih zahtev in končnega cilja. Glede vojne nevarnosti pa je povdaril, da smo proti vojni in da je naša zahteva, da se mora zunanja politika proti zahodu in proti vzhodu usmeriti tako, da ne bo vojne, ker je vsaka vojna barbarstvo, zlo. Albanci pa naj izvedejo plebiscit, če so za fašistovsko kuratelo ali pa ne. In končno, zakaj je tam v Ženevi tista Zveza narodov, če ni v stanu poravnati niti spora med Jugoslavijo in Italijo zaradi te male neurejene Albanije, ki ni vredna niti enega strela. Za temperamentna, logična in vzpodbujajoča izvajanja je žel govornik splošno odobravanje.

Kot druga govornica je govorila s. Ajdiškova. Navajala je zahteve žen in deklet ter poudarila, da je žena, mati ona, ki prva in glavno vzgaja naraščaj. Zato ji gredo tudi vse pravice, volilna pravica, aktivno sodelovanje v javnem življenju. Z ženo dobi delavstvo šele pravega sobojevnika. Tudi ona je žela odobravanje svojega govora.

Letošnje majske proslave so se udeležile v velikem številu tudi sodružice, ki so enako z nami dobile od prireditve najboljši vtis, da smo na pravi poti.

Omeniti moramo še, da je predsednik shoda s. A. Sedej povdaril ob otvoritvi shoda potrebo enotne politične stranke. Strokovno zedinjenje je izvršeno, z letošnjim prvim majnikom pa smo ustvarili tudi podlago za politično enotnost. Pred shodom in po shodu pa je koncentrirala na vrtu in v dvorani železničarska godba, za kar se ji najiskreneje zahvaljujemo. Skupne veselice popoldan nismo priredili, pač pa je delavstvo napravilo več izletov v okolico mesta: na Glince, kjer je koncentriral tamburaški zbor »Svobode«, v Tacen, Št. Vid in v Zalog, da se tudi tam manifestira naša solidarnost.

Kino Apolo. Kino Apolo.

Sporedni film „Ben Hurja"

Žena-Satan-Demon

Demonska **Greta Garbo** v svoji najboljši vlogi.

Majska proslava je bila letos lepa, še lepša pa bo prihodnje leto, še veličastneja bo, to je delavska zahteva.

Celje.

Proslava prvega maja se je pri nas izvršila v najlepšem redu, v kolikor ni motila proslave neumestna prepoved obhodov in shoda na prostem. Na predvečer našega praznika se je vršil v »Narodnem domu« kulturni večer, ki je v vsakem oziru dobro izpadel. Posebej moramo omeniti dve pevski točki delavskega pevskega društva »Naprej«, recitacije sodružice Floreninove in sodrugov Jandla, Podrebška in Mlakarja. Tudi socialna drama »Mizerija«, ki jo je spisal sodrug Jandl, je napravila na navzoče globok utis, ker je drama prilagojena ukinitvi stanovanjske zaščite in praznovanju prvega maja. Najboljši učinek je dosegla alegorija »Borba in zmaga«, s katero se je večer ob zvokih Marseljeze zaključil.

Na dan prvega maja so se delavci in delavke v velikem številu zbrali pri »Jugoslovanu« v Gaberju. Ker velika večina ni vedela, da so obhodi prepovedani, je delavstvo spontano odšlo na shod v »gosjem maršu«. Shod se je vršil v dvorani gostilne »Zeleni travnik«, ki jo je delavstvo napolnilo. Predsedoval je s. Komavli, ki je uvodoma v imenu celjskega delavstva izrekel pozdrav proletariatu celega sveta, posebno pa avstrijskim sodrugom, ki so pred tednom dni izvojevali veliko zmago nad buržuazijo ter italijanskemu proletariatu, ki trpi pod kruto fašizma, proti kateremu se edino italijansko delavstvo resno in prej ali slej tudi zmagovito bojuje. Pozdrav mednarodnemu proletariatu je navzoče delavstvo sprejelo z navdušenim aplavzom. Poročal je na to oblastni poslanec sodr. Petejan, ki je najprej ožigosal postopanje vlade, ki je tudi letos prepovedala delavstvu, da javno izreče svoje nezadovoljstvo nad reakcijo in manifestira za svoje pravice. Sodrug Petejan se je nadalje dotaknil mednarodnega položaja z ozirom na vojne hujskarije posebno od strani italijanskega fašizma ter obenem omenil položaj na Kitajskem, kjer se je delovni narod uprl evropskemu imperializmu. Na to je ožigosal delovanje klerikalne večine v oblastni skupščini glede stanovanjske zaščite. Ta večina je iz ust njenega celjskega poslanca dr. Ogrizka odklonila predlog, ki sta ga stavila ss. Grčar in Petejan in ki je šel za tem, da se pozove centralno vlado, naj podaljša zaščito najemnikov vsaj do leta 1930. Govoreč nadalje o raznih aktuelnih vprašanjih je sodrug Petejan dejal, da si mednarodni proletariat ne bo dopustil oskruniti svoj praznik Prvi maj od strani buržuazije, ki hoče pretvoriti delavski praznik v praznik krščanskega in nacionalnega šovinizma. Ob zaključku govora, ki je bil pogostoma prekinjen z aplavzi in burnimi medklici na naslov reakcije, je sodr. Petejan pozval celjsko delavstvo na neumorno delo za socializem.

Že ob začetnih izvajanjih s. Petejana, ki so med poslušalci izzvale upravičene medklice, je zastopnik oblasti zagrozil z razpustom shoda. Predsednik shoda je ob zaključku z

ozirom na to grožnjo omenil svoječasni protikorupcijski shod, ki sta ga v Ljubljani sklicala Davidović in Korošec in na katerem so padali jako ostri medklici na naslov tedanjih aktivnih ministrov. Na tistem shodu je bilo vse v redu, zato se mora tudi delavstvu dopustiti pravico z medklici izraziti proti vladajoči reakciji nezadovoljstvo, posebno takrat, ko se delavstvu odvzemajo in kršijo pravice, ki so v ustavi in zakonih zajamčene! Ob navdušenih živijo klicih socializmu in internacionali se je delavstvo razšlo.

Popoldanska prireditev je potekla v najlepšem redu in upamo, da bo tudi materijelen uspeh zadovoljiv.

Ptuj.

Tudi v Ptuju je delavstvo praznovalo svoj praznik z velikim navdušenjem in mnogoštevilno udeležbo na shodu. Zavedni Ptuj ostaja zvest socializmu in mednarodnemu proletariatu. Shod je potekel v največjem navdušenju in bo ugodno vplival na nadaljni razvoj naše stranke. Tudi izlet je bil mnogoštevilen. Naprej k socializmu!

Ruše.

Prvi Maj je tukajšnje delavstvo proslavilo zelo dostojno in v velikem številu. Že zgodaj v jutro so se zbirale gruče zavednih sodrugov pred tovarno, odkoder se je vršil odhod z pekersko godbo in kolesarji na čelu. Za godbo so korakali delavski otroci, ženska organizacija, socialistični občinski odborniki ter pevski odsek »Svobode«. Obhodu so se pridružili tudi sodrugi iz Fale z godbo, tako da je obhod skozi Ruše napravil globok utis na vso javnost.

Ob 10. uri se je vršil na vrtu gostilne Erhatič manifestacijski shod, ki ga je otvoril ob velikanski udeležbi delavstva tajnik strokovne organizacije sodr. Golob ter podal besedo referentu sodr. Makucu, kateri je v enournem govoru orisal pomen delavskega praznika. Navzoči so navdušeno pritrjevali govorniku. Nastopil je tudi v stvarnem govoru sodrug Trobentar.

Obhod, kakor tudi shod in veselica se je vršilo v najlepšem redu. Tako zna disciplinirano delavstvo obhajati svoj delavski praznik!

Trbovlje.

Tukajšnje delavstvo je praznovalo svoj praznik v veliki disciplini in v znamenju združitve delavskih sil. Shod je bil dobro obiskan, in ne samo shod, tudi vse ostale prireditve: koncert, dramatična predstava na predvečer, športna prireditev in majniška zabava. Trbovlje so še enkrat pokazale, da so razredno zavedne. Sedaj pa na delo, da utrdimo svoje organizacije in pripravimo na nove potrebne boje za obrambo našega življenja in za našo zmago!

Jesenice.

Jeseniško delavstvo je spet obhajalo s poznano disciplino in trdno vero v poslanstvo socialistične ideje. Že na predvečer je bila naša prireditev številno posečena, drugi dan je že v zgodnjem jasnem gorenjskem jutru vabila budnica na praznovanje socialističnega dneva. — Skupščina mnogoštevilno obiskana, navdušenje, odločna volja, da nadaljujemo delo za stranko in idejo.

Mežiška dolina.

Zavedna Mežiška dolina je še enkrat pokazala svojo razredno zavednost, svojo vnemo in disciplino. Vsi shodi, od Črne do Guštanja, so bili sijajno posečeni — v Prevaljah in v Guštanju so se vršili tudi impozantni obhodi z godbo na čelu. Vršile so se poleg shodov še neštevilne prireditve, ki so vse najlepše uspele. Naš proletariat je od nekdaj socialističen, je zaveden, in občuti zato toliko bolj v vsej svoji vzvišenosti veliki pomen mednarodnega delavskega praznika.

Pragersko.

Shod na Pragerskem je izredno lepo uspel. Že dolgo nismo imeli tukaj tako mnogoštevilno posečenega shoda. Govoril je sodr. Čanžek iz Maribora, ki je za svoja temeljita izvajanja žel mnogo odobravanja. Na Pragerskem se bo naša stranka še močno uveljavila.

Šoštanj.

Naš delavski kraj se je še enkrat pokazal, tako na velikem shodu, kakor tudi pri obhodu, ki se je v redu izvršil. Bil je to naš dan, in o njem bomo še pisali. Govor sodr. Bahuna smo sprejeli z najtoplejšimi čustvi in smo sklenili delati z novo silo za skupno stvar. Delavski Šoštanj ostane rdeč!

Sv. Miklavž.

Pri nas smo imeli letos zopet nepričakovano dobro obiskan shod. Prišli so na shod tudi kmetje, ki so pokazali, da razumejo in cenijo naše delo za ves delovni narod. Referiral je sodr. Čanžek, ki je prav razložil, da se socialisti borimo za pravice delavstva in kmetov. Neki klerikalni nasprotnik je sicer skušal nekoliko ugovarjati, morali so pa vsi priznati, da je edino socialističen pokret delovnega ljudstva.

Spodnja Polskava.

Tudi pri nas se je vršila prvomajska proslava in sicer, zaradi dopoldanske prireditve v Pragerskem, popoldne. Poslušalci, delavci in kmetje so se zbrali v prostorni dvorani gostilne Sicherl. Shodu je predsedoval s. Krištof, kot govornik je nastopal s. Grčar iz Maribora. Pri obravnavanju letošnjih prvomajskih gesel je posebno povdarjal važnost skupnega manifestiranja obrtno-industrijskega proletariata, kateremu poslednjemu moremo danes prištevati skoro še celokupen naš kmečki stan. Pokazal je, kako imajo vse zahteve, za katere manifestira danes industrijski proletariat celega sveta nujno važnost tudi za kmete. Govor je napravil na poslušalce močan vtis in vsa prireditev je nosila viden znak ozdravljenja socialističnega gibanja in obnovitve proletarskega pokreta v našem kraju.

Upropaščenje železničarjev.

V našem listu smo že ponovno pisali o tragični usodi železničarjev, ki ne morejo več živeti, ker so njihovi službeni pogoji in so njihove plače od dne do dne slabše. Že zadnjič, koj po sprejetju proračuna, so se pokazale fatalne posledice v redukcijah in v nepojmljivem znižanju že itak mizernih plač. Izgleda pa, da ni reduciranja, zlasti reduciranja plač še konec. Še te dni se s priljubljeno prakso nadaljuje, se muči in ubija delavstvo. Plače se še vedno trgajo in trgajo, službene pravice še vedno tlačijo. Posledice so že tu. Nekemu železniškemu uslužbencu, ki se je leta in leta pehal, da bi v teh strašnih razmerah vendar vzdržal, da bi mu družina ne pocepala, je začela končno hirati cela družina, žena mu je tudi hudo zbolela — in ker ga je ta trajna, dolgoletna borba za goli obstanek že vsega pretresla, je tudi njegov razum omahnil. Omračil se mu je um in odpeljati so ga morali v umobolnico. To je le en tragičen slučaj, a slučajev onemoglosti, obupa, propadanja je vsak dan več, saj naši železničarji niti ne vedo več, kakšne so njihove plače, kakšne so njihove službene pravice, čemu delajo. Vse te razmere in pojavi so tako težko delovali na prizadete, da je n. pr. včeraj delo v mariborski kurilnici dvakrat stalo. Zjutraj od enajste do dvanajste, in nato zopet popoldne. Delavstvo se je pogajalo z ravnateljstvom, da se mu vendar omogoči vsaj golo življenje, ko že mora cel dan delati! Ali pa bodo vsa ta pogajanja kaj pomagala? Ali je pri ministrstvu za promet še kaj socialnega sočustvovanja? Doslej ni to ministrstvo na urgence niti odgovorilo — ne mudi se njemu!

Ne najdemo več besed, da ožigosamo in pribijemo to neznosno stanje. Izročamo ga javnosti. Naj sodi in naj pomaga. Obupna je naša usoda, nepojmljiva, vnebovpijoča! Na tisoče nas je, ki smo obsojeni smrti, ako se nam ne povišajo plače, ker z 900 Din mesečnih prihodov ne moremo in ne moremo živeti!

— — —

O oblastni mizeriji.

Pretekli teden smo doživeli svojevrstno mučno farso! Mariborska oblastna skupščina je obravnavala proračun za tekoče leto, kakor ga je predložila skupščinska večina, t. j. klerikalna stranka. Kajti, četudi uživa SLS v skupščini trajno podporo Radićevcev in četudi glasujejo poslanci SDS zaupnico klerikalnim poslancem in je na podlagi kompromisa sedaj že inštalirani nemški poslanec izjavil, da bo večino podpiral in je povrhu vsega radikalov kar izginilo iz skupščine — ker je dr. Ravnik odstopil svoj mandat Nemcu, a dr. Goričan se za take male skupščine ne briga — predstavlja samoupravno večino vendarle sama SLS, ker si je pridržala v upravi vse funkcije in vso moč. Vsled tega je tudi predlog proračuna samo njeno delo. Ona sama je imela, da položi v preteklem zasedanju svoj zrelostni izpit. Tega pa ni prestala.

V prvo smo pričakovali, da nam bo pri tej priliki povedala, kako si pravzaprav predstavlja bistvo samouprave, ali, ako hočete, avtonomije, o kateri deklamira že osem let. Samouprava, to pomeni za nas upravo ljudstva, nasproti upravi gospode. Ako v vezi z upravnimi vprašanji govorimo o državi, tedaj s tem imenom ni vezan etnografski ali geografski pojem, temveč nam predstavlja sloj, ki drži na danem ozemlju vso politično moč. Doslej samouprave — razen občin v nekaterih delih države — nismo imeli. Vsa politično moč v državi je bila v rokah enega sloja — buržuazne gospode. S pojavom samouprav se počenja ta moč deliti, en del pride v roke ljudstva. In močansko razmerje med »državo« in samoupravo, t. j. med gospodo in ljudstvom, nam pokazuje obseg samouprave. V danem slučaju ima vso državno moč v rokah buržuazna gospoda in sicer srbska gospoda — dočim stoji ljudstvo tukaj praznih rok. Torej razmerje 100 : 0.

Iz tega vidika bi vsekakor morala iziti naša skupščinska večina. Njena dolžnost bi morala biti, takoj v začetku spremeniti to močansko razmerje v korist ljudstva — in ker moremo trenutno kot odločujočo silo računati samo srbsko gospodo, v korist Slovencev sploh. Večina bi morala razumeti, da je treba napram eni obstoječi sili postaviti drugo ki mora tudi biti živa, t. j. realna, t. j. na lastnih nogah stoječa in z lastno pametjo delujoča. Tega pač ni umela!

IVAN VUK:

Najdeni raj.

(Pravljica.)

Na nepoznano, strmo in visoko goro je plezal Človek. Z njegovega obraza je lil pot, ves pomešan s krvavimi kapljami. Roke, vse v žuljih, široke in krepke, so se krčevito oprijemale ostrih pečin. Zakaj, globoki prepadi so pretili pogoltniti človeka.

»Ne, ne . . .« se je bodril Človek. Treba vztrajnosti, treba napora. Samo slabiči omahujejo in se boje.

Z novo silo, črpajoč jo v veri v sebe, se je vzpenjal na vrh gore . . . Še nekoliko vratolomnih skokov, strašnih sunkov — in on zmaga . . .

Globoko so dihale njegove silne prsi, ko je postavil nogo na vrh gore. Ozrl se je nazaj . . . Dolga je bila cesta, tam za njim se vijoča in naporna. Prepadi so bili ob njej in ostre pečine so prežale nanj . . . Z gozdom je bila obraščena in noč je bila na njej. Noč ponižanja in razžaljenja. Celih šest tisoč let je minulo, odkar so se zaprla za njim vrata raja, ki mu je izginil izpred oči. Pognali so ga iz njega, kot grešnika in vendar ni zagrešil nič drugega, kakor da je hotel biti enak enakemu.

S široko, žuljavo roko si je otrl znoj z zagorelega, izbrazdanega od trpljenja, silovitega v volji, čela.

»Samo v sanjah sem ga gledal.« Šest tisoč let ga že iščem. Dokler sem spraševal za cesto, ki vodi k njemu, so se mi posmehovali. Ko sem pa krenil, da najdem brez spraševanja, so se mi rogali in me psovali. Skušali so me zadrževati in tisočere ovire so mi stavili na pot. Jaz pa sem šel vkljub roganju in vsem zaprekam, zakaj, moja volja me je gnala.

Stegnil je roko v dolino in ponosno dvignil glavo.

»In glejte, našel sem ga. Še s te gore mi je stopiti in postaviti nogo na prag. In tisto, kar mi je bilo ukradeno pred šest tisoč leti, bo zopet moje.«

Položil je dlan na oči in gledal.

»Čudno, prečudno . . .« je vzkliknil. Koliko bogastva in kakšnega bogastva?! Jaz pa mrem od pomankanja. Zemlja je rodovita, rudokopi so dajali dragocenosti . . . Človek pa je bil siromak neprestano . . . Kam je zginjavalo bogastvo zemlje in darovi narave? Nisem vedel, dolgo nisem vedel . . . In, evo, tam leži nakupičeno. In vse to je bilo vzeto človeku, ki je ustvarjal in položeno tam, kjer je ležalo brez koristi. Celih šest tisoč let . . . In celih šest tišoč let si je lastil vse to eden, ki se je oblačil v obleko gospodarja in ukazoval, da se ga mora moliti?!«

Stisnil je človek mogočne pesti, da so zavalovale mišice. V živem spominu je ostal dogodek pred šest tisoč leti. Na ukaz boga, ki ni strpel, da bi mu bil človek enak, je njegov sluga z gorečim mečem izgnal Človeka, ki je bil brez orožja, iz raja, njune skupne lastnine. Ker Človek ni imel slug, je podlegel onemu, ki je imel sluge.

Prezirljivo se je nasmehnil Človek pri tem spominu.

»Bal si se, da bi ne spoznal, da sem ti enak . . . Hahaha . . . Nisi vedel, da vseeno spoznam, prej ali slej in da te poiščem . . .«

Zamaknil se je v raj pred seboj in se zdajci zdrznil.

»Kakšna bitja hodijo tam po raju? . . . Okrogle trebuhe, kakor sod, vsi v tančice oblečeni, okrog rok zlate verige? . . . Kako mehke, mehkužne . . . Glej, glej . . . Lomijo svoja hrbtišča pred tistim, ki se pelje mimo njih v zlati kočiji, z zlato krono na glavi . . . Kakor da vidim tistega, ki me je neoboroženega in brez slug iz raja izgnal nekoč.«

Gledal je pozorneje.

»Hej . . . kaj je to? . . . Poklekrnili so . . . Molijo ga . . . On pa se smehlja milostno v zlato okovanim sužnjim svojim . . . Ha . . . Sedaj sem ga spoznal. Da, on je, ki me je vrgel iz raja. Le da je takrat hodil peš in krone ni nosil.

Oči Človekove so se zaiskrile.

»Ej, raj moj izgubljeni . . . Še vedno te straži vojak z ognjenim mečem. Boji se gospodar, da bi se ne vrnil Človek. Šest tišoč let je od tistega časa in še vedno se boji . . .«

Jel se je spuščati v dolino in odločilni boj se začenja.

»Nisem več tako daleč«, je govoril, »kakor pred šest tisoč leti.« Tudi ne tako neodločen, kakor tiste dni, ko so me križali na križih rimske ceste. Dolgo iskanje in napor, poniževanje in razžaljenja, mučenja in porazi so se oborožili z mogočnim orožjem, ki zlomi tvoj meč, ti vojščak — hlapec krivičnika.«

Z naglimi koraki se je bližal Človek vratom raja.

Straža ga je pogledala. Neobičajna velikost je vzbudila v njima pozornost. Saj približno tako mu je gospodar opisal svojega sovražnika.

Potegnil je meč vojščak in njegov glas je bil surov:

»Idi, kakor si šel pred šest tisoč leti. Za tebe ni vstopa v raj, ker si izobčen.«

»Ali si me spoznal«, se je nasmehnil Človek.

Ne samo, da nam večina ni sploh podala nikakega načrta o izgradbi samouprave, kajti v ekspozeju finančnega odbora nismo čuli nikakega finančnega programa, ni nam podala niti proračuna samega. Zvedeli smo — po lastnem izrazu oblastnega odbora edino za »izkaz potrebščin«, dočim je ostalo zaenkrat vprašanje pokritja prepuščeno božjemu usmiljenju. A tudi ta »izkaz potrebščin«, kakor ga je predložil oblastni odbor, ni nič drugega, kakor točen prepis predloga državnih uradov za državni proračun glede posameznih upravnih panog v mariborski oblasti, torej obsega ono, kar je nam že milostno dovolila tudi odločujoča srbska gospoda. Da se je višina teh potrebščin potem še občutno zvišala, na dejstvu samem ničesar ne izpremeni — kajti zgodilo se je to že pod pritiskom skupščine same in v nemalem delu pod vplivom opozicije.

Pa tudi tu vidimo popolno desorientacijo večine. Brez vsakega načrta se postavljajo potrebščine, posamezne panoge ne stoje v nikakem razmerju med seboj, kar pavšalno se stavijo desetki milijonov v izkaz potrebščin.

Sliko tega izkaza potrebščin nam izkazuje naslednja razpregledna:

1. Splošna uprava 2,503.790 Din ali 3.44 odstot. celokupnih izdatkov.
2. Javna dela 25,953.885 Din ali 35.62 odstot. celokupnih izdatkov.
3. Kmetijstvo 7,073.264 Din ali 9.71 odstotkov celokupnih izdatkov.
4. Zdravstvo 13,497.696 Din ali 18.63 odstot. celokupnih izdatkov.
5. Obrt, trgovina in industrija 415.000 Din ali 0.569 odst. celokupnih izdatkov.
6. Prosveta 846.000 Din ali 1.161 odstotkov celokupnih izdatkov.
7. Izredni 21,759.408 Din ali 29.97 odstot. celokupnih izdatkov.

Skupaj 72,858.630 Din ali 100 odstotkov.

Proračun izdatkov ima sicer samo šest naslovov, ker meče obrt, trgovino, industrijo in prosveto v skupen koš z 1,261.000 Din potrebščine ali 1.73 odstot. celokupnih izdatkov. Mi smo sami iz tega konglomerata prosveto izločili in jo postavili kot samostjen naslov zaradi jasnejše slike.

Najbolj jasno nam pokazujejo nesposobnost večine, da ustvari iz oblastnih samouprav gospodarsko življenja sposobne edinice, relativna števila vsot, ki jih določa večina za obe glavni produkcijski panogi, t. j. za zemljiško proizvodnjo ter za obrtno-industrijsko proizvodnjo s trgovino vred. Za kmetijstvo je določila 9.71 odstotkov, za obrt, industrijo in trgovino pa samo 0.57 odst. Ako pa pregledamo ostale naslove, vidimo, da se je tudi tu predvsem oziralo na kmetijski stan. Izdatki za javna dela se povečini tičejo cestnih zgradb na deželi, melioracij in vodnih regulacij, ki imajo zopet v prvem redu doprinesti koristi zemljiški proizvodnji. Istotako veljajo pri zdravstvu, ako odštejemo bolnico v Mariboru in Celju, vsi izdatki za deželo — a za socialno skrbstvo (ki bi deloma vendarle prišlo v poštev tudi za industrijski proletariat — mogoče), pa se šopiri v proračunu strašna vsota 350.000 Din. In pri prosveti tvorijo zopet glavni izdatek podpore občinam za gradbo šol, katere so izključno zopet kmečke. Tako lahko rečemo: skoraj 80 odstotkov za zemljiško produkcijo napram niti 1 odstotku za obrtno-industrijsko proizvodnjo.

Pri tem pa je že dognana stvar, da je današnja oblika zemljiške produkcije pri nas ne samo v veliki krizi, temveč da se nahaja pred katastrofo, iz katere ni več rešitve. Tega ne bi bilo oblastnemu odboru potreba verjeti ravno nam. On naj bi verjel poročevalcu za kmetijstvo svoje lastne stranke, dr. Milavcu, v ljubljanski oblasti, ki je vso žalostno sliko položaja našega kmetijstva razkril. In ako veruje temu, bi bila zopet dolžnost oblastnega odbora, da se bavi z vprašanjem, kako spremeniti bazo današnje zemljiške proizvodnje pri nas, da jo izvede iz pogubnega močvirja, da jo prevede v celokupni današnji svetovni gospodarski sistem. Tega pa ne zna — omejuje se na stremljenju za racionaliziranjem, povečanjem intenzivnosti in povečanjem produkcijske ploskve naše zemljiške proizvodnje, kar je samonasebi gotovo hvale vreden namen, ali danes za njeno rešitev gotovo ne zadostuje več.

Gotovo je prav, da se koncentrira pomoč tam, kjer je najbolj potrebna. Ako pa je ta pomoč samo enostransko dajanje, treba skrbeti, da bo kje tudi trajno mogoče jemati. Že iz samega tega pogleda, torej iz interesov poljedelstva, bi se skupščinska večina ne smela strašiti produktivnih izdatkov za ono proizvodno panogo, ki je danes sicer tudi v krizi, ki pa je v stanu ob nekoliko pomoči in ob dovoljni svobodi gospodarsko držati oblasti, dokler na kmetijstvo kot pozitivno postojanko v oblastnem gospodarstvu ni računati. To je obrtno-industrijska proizvodnja, za katero pa najde večina samo 0.57 odstot. od celokupne potrebščine. V tem tiči vsa mizerija gospodarstva naše oblastne gospode.

Nerealnost vsega tega podjetja pa je dobila še bolj soliden dokument. Za vse navedene izdatke ni protipostavila večina niti pare pokritja. Vsa sredstva hoče dobiti od države — in sicer se bo pogajala, koliko ji bo ta hotela dati. To smo avtonomni! Dokler bodo ta pogajanja srečno končana, bo srečno minulo tudi proračunsko leto in vsa samoupravna komedija se bo lahko pričela z nova. Vse za narod in domovino!

Večina pa je pokazala, da tudi za tehnično sestavo proračuna ni sposobna. Med potrebščinami navaja tudi zneske, ki jih je država v prejšnjih letih gotovim panogam namenila, pa jih ni izplačala. Na neizplačanih prispevkih države za javna dela navaja v proračunu 18 milijonov 59.785 Din, a za zdravstvo (bolnicam) pa 3,135.885 Din, skupaj torej 21,195.670 Din. Kot kakšne potrebščine smatra obl. odbor to vsoto, tega konkretizirati ne more — naravno, ker dolg za upnika ni potrebščina, temveč je pokritje. Te zneske bi tehnično morala večina postaviti med kritje — četudi je postavka precej dubijozna pri strani »dati«, kakor bi bila pri strani »imeti«. Če so jo že hoteli imeti v proračunu, naj bi jo vsaj postavili na pravo mesto. Tako pa se vsa budžetna slika bistveno spremeni. Izkazana potrebščina od 72,858.630 Din se zmanjša na **51,662.960 Din,** kar je cela oblastna večina kar tako mimogrede pregledala.

Vse to je že dovoljno, da karakteriziramo mizerijo, ki nam jo nudi današnja večina, ki ji je izročena usoda naših samouprav v roke.

Pa bi se dalo povedati še to in ono. Dalo bi se lepo pokazati kvalitativno razmerje med inteligenco in kmečkimi zastopniki SLS, ki pada odločno v dobro poslednjih. Dalo bi se jasno osvetliti **socialno lice** sedanje skupščinske večine. No, o vsem tem in še mnogim na drugem mestu.

Dragoceno priznanje.

Dne 15. aprila tl. je »Slovenec« kot glasilo SLS ter vnet zagovornik krščansko-socialne pravičnosti, objavil uvodnik z naslovom »Pred avstrijskimi volitvami«. V tem uvodniku opisuje sedanji volilni boj, ki se vrši v Avstriji med socialno demokracijo in združenim kapitalističnimi in krščanskosocialni stranki. Priznava mogočen razvoj socialističnega gibanja v državi, kot vzrok pa navaja nedelo krščanskih socialistov, ki so mirno pustili, da se je materialistični socializem utrdil med delavstvom itd. In končno ugotavlja: »Zdi se, da avstrijska ljudska kršč. socialna stranka ni dovolj razumela svoje naloge. Premalo je delala kulturno in socialno, preveč pa samo politično.

Isti »Slovenec« pa je dne 20. tm. napisal v uvodniku pod naslovom »Po sestavi nove vlade — med drugim sledeče: »Prvič v Protič-Koroščevi vladi SLS je tedaj prevzela najhvaležnejše železniško ministrstvo in preživela v vladi strašne dneve železničarske stavke. V interesu naroda in države je tedaj rešila položaj, ki je grozil, da nas upropasti. Brezštevilne in priznalne izjave so označevale tedaj in kasneje dr. Korošca kot državnika, ki je vzdržal in našel rešitev.«

Tako torej! Avstrijski sodrugi niso v avstriji napravili drugega kot to, da so svoj soicalno-razredni program gospodarsko uveljavili med najširše kroge avstrijskega naroda, ter s tem omogočili eksistenco najbednejših na račun njihovih izkoriščevalcev. Pokazali so s tem, da človeško življenje ni odvisno od dogmatičnih fraz, pa čeprav so zabeljene s krščanskim socializmom. Ampak, da le vztrajno vzajemno delo in pametna gospodarska politika v državi, more zadovoljiti one, kateri s svojim delom tvorijo temelj države. Tega pa krščanski socializem v Avstriji ni razumel.

In pri nas? V čem pa je obstojala tista grozna nevarnost železničarske stavke? Kaj so pa takrat hoteli železničarji? Tisti železničarji, ki so ob prevratu s svojo neustrašenostjo in požrtvovalnostjo vzdržali na svojih mestih, ter spravili sovražne armade preko meja, da niso upropastile še to, kar je bednemu ljudstvu od vojne ostalo. Ali niso takrat železničarji zahtevali samo to, kar jim po vseh naravnih zakonih za njihovo delo gre, in to je, možnost poštene eksistence? In v tem je takrat videl in še danes vidijo klerikalci nevarnost za obstoj države. In s tem se SLS stranka kot kršč. socialna še upa hvaliti, ko je kot takratna vladna stranka svojim državljanom, ki so jo prosili kruha, dala — svinec, ko je v vladi z radikali izglasovala proračun, s katerim je omogočila, da se je zopet vrglo na stotine nedolžnih železničarjev s 1. aprilom na cesto, ter zmanjšala plače ostalim, uvedla davek na delo, pomagala reakciji na krmilo? In ta stranka se sedaj čuti prizadeto, ko so jo vrgli iz vlade? Mi pa pravimo: Prav je tako! Zakaj z vsem svojim dejanjem je dosedaj samo pokazala, da ni ljudska stranka, temveč dekla kapitalističnih izkoriščevalcev in njihove vlade.

Dragoceno je priznanje »Slovenca«, da je vršila SLS v interesu »države« svoj težki posel za časa železničarskega štrajka in ljubljanskih krvavih dogodkov. To si velja zapomniti!

A.

— — —

Dnevne novice.

V znamenju reakcije. Ponovno smo povdarjali, da je pri nas ustavnost, da je demokracija le lepa beseda, v katero lahko verjamejo le nepoboljšljivi rodoljubi. Novo vlado so proslavljali kot vlado zakona in napredka, medtem smo pa videli, da je ta vlada ravno tako reakcionarna, kakor prejšnje, saj se je letos vrgla brez potrebe z vsem svojim aparatom celo na majniško proslavo. Prepovedala je vse obhode, in prepovedala je celo marsikateri shod. Čemu vse to? Ali je delavski razred pri nas tako močan, da more predstavljati kako nevarnost za državo? Ne! Brezposelnost in nebroj drugih kriz so reducirali javno akcijo našega delavstva le na obrambo njegovega dnevnega življenja. Pa je vseeno šla vlada z vso silo proti temu gibanju in mu okrnila celo njegovo vsakoletno delavsko proslavo. Da, demokratična in svobodna država smo, res demokratična in res svobodna!

Prva nesoglasja v novi vladi se že pojavljajo. Demokratski zajednici nekaj ni prav in bivši minister Krstelj, ki je precej ugleden član te zajednice, je prijavil svojo demisijo in jo utemeljil tako, da more vsak razumeti, da v vladi in v imenovani zajednici nekaj poka. Ali se ne bo kmalu pokazalo, da je tudi ta vlada sterilna in nestabilna in da se bo mogla držati le, ako bo še bolj in bolj delala preko strank in preko parlamenta, to se pravi preko ustave?

Spor z Italijo je še vedno na dnevnem redu in predstavlja že resno vojno opasnost. Naši listi vedo povedati, da se Italija oborožuje, da se utrjuje zlasti na naših mejah in da ima dalekosežne namene. Ne vemo, v koliko je vse to resnično, v kolikor ni vse le pretirana novinarska vest — dejstvo pa je, da Italija ne kaže prijateljskih namenov. Sicer moramo povedati, da se nam ne zdi Albanija toliko vredna, da bi si mi zaradi nje razbijali kosti — še več, prepričani smo, da gre Albaniji le za italijanske lire, kakor ji je šlo prej le za jugoslovanske dinarje, da je Albanija do mozga korumpirana dežela, gospodarsko skozinskoz pasivna, vsled česar ne bo imel od nje nikoli nihče nobenega profita, najmanj pa Italija ali pa Mussolini. Najbolje bi bilo počakati, da Italija pride do tega spoznanja in do spoznanja, kako velik diplomat je Mussolini! V Albaniji jo je polomila Nemčija s svojim princem Wiedom in jo bo polomila Italija s svojim Mussolinijem. In povemo naj še, da je dolžnost vlade, da forsira »in ekstremis« intervencijo Društva narodov, da predloži vso stvar evropski javnosti! S politiko Male antante pa

---

»Proklel te je moj in tvoj gospod in te obsodil na delo. Kako bi te ne spoznal?«

Zopet se je nasmehnil Človek. Tako se nasmiha tisti, ki mu je žal, da mora storiti hudo nekomu in da to mora, ker mu je oviral k cilju.

»Moj gospod? . . . Jaz nimam gospoda. Človek sem, glej!«

Razširil je svoje mišičaste roke, polne žuljev.

Tesno je postalo vojaku pri srcu, ko je to videl. In zamahnil je z mečem.

»Bogokletne so tvoje besede«, je rekel in kazen zaslužiš. Beži od tod, dokler se nisem razsrdil in te ni zagledal tisti, kateremu služim in ki te je proklel..«

Tedaj pa se je vzravnal Človek v vsem svojem dostojanstvu.

»Ničesar se nisi naučil«, je rekel s prezirom. »Hlapec si bil in hlapec si ostal. Zato ti je potreben gospod, ker sam ne znaš misliti in sam ne znaš hoditi. Vsem, ki ne poznajo sebe in ne verujejo v sebe, je potreben gospod. Zato je potreben vsem hlapcem in lenuhom, da jih tolaži v žalosti in straši v njih slabosti. Jaz sem pa — Človek. Sam svoj gospod in sam svoj bog. Zakaj, premagal sem lakoto in žejo, mraz in vročino, prekoračil nešteto prepadov in skal. Nikogar ni bilo, da bi mi pomagal, nego v volji svoji sem bil sam svoj pomočnik. Nikogar ni bilo, ki bi me tolažil. Jaz sam v volji svoji sem bil svoj tolažnik. Zakaj nikogar ni, ki bi bil to, kar je Človek. Ukrotil sem sile prirode, ki so strašile slabiče, da so jih molili. Prisilil sem jih, da mi služijo. Jaz — Človek . . . Delo, ki je bilo prokleto radi mene, sem odrešil in poveličal. Jaz — Človek. Nekoč nisem znal, da ime Človek ni sramota, nego da je to ime, kakor ime Bog. A ko sem uznal, sem se popotil in glej, tu stojim . . . Duh moj revolucionarni me je gnal, z njim sem iskal — svoje lastnino. In sedaj, glej, sem tu, da jo vzamem v svojo last.«

Vojščak je preplašen nastavil svoj meč. Ogenj je sikal in zemlja se je potresla pod nogami. Ali Človek je udaril s silno pestjo in stopil v raj.

Radost in dostojanstvo je bilo v njegovih očeh v tistem trenotku mogočne zmage.

»Pozdravljen, raj«, je rekel. »Nisem trpel zaman in zastonj se nisem boril. Odrešenje sem ti prinesel in Delo sem poveličal . . .«

— — — — — —

. . . . . in čudno . . . Nikogar ni bilo več, ki bi si upal Človeka drugič izgnati iz raja.

naj se več ne bahamo, niti iz ust ministra za zunanje stvari Marinkovića, kajti preveč inteligenten in upeljan politik je to, da bi še mogel verjeti v možnost skupnega delovanja onih držav, ki tvorijo Malo antanto, pa čeprav se tudi zunanji minister iz Bukarešte oglaša. Saj je Bukarešta sklenila, da zgradi Mussoliniju celo spomenik — v Besarabiji!

Smrtna kazen je bila na dnevnem redu v zakonodajnem odboru, in se je seveda sklenilo, da mora smrtna kazen v našem zakoniku ostati, in se je nato debatiralo, ali naj se obsojenca ustreli ali obesi. Vsi so bili pri tej točki edini, da se ga naj namreč obesi!

Vabilo k VI. redni seji ožjega odbora »Svobode« delavske telovadne in kulturne zveze za Jug. v Ljubljani v sredo 4. maja tl. ob 20. uri zvečer v uradnih prostorih v Ljubljani, Marksov trg 2/II. s sledečim dnevnim redom: 1. čitanje zapisnika zadnje seje; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajničarja; 4. nastavitev tajnika; 5. list; 6. razno.

Ljubljanskim sodrugom. Tombola je bila preložena na 8. maja radi tehničnih ovir. Opozarjamo sodruge in sodružice, da si že v predprodaji nabavijo zadostno število tablic. Tem potom Vas naprošamo, da agitirate v svojih tovarnah, uradih in delavnicah, da ne bo ostal nihče brez tablice. Pomagajte nam zgraditi svoj »Delavski dom«.

Vrhnika. Cenjenim izletnikom naznanjam, da sem otvoril 1. maja točilnico v Močilniku, izvirek Ljubljanice, kjer se jim nudi mnogo zabave z godbo na pihala. Priporočam se za obilen obisk. Franc Brenčič, gostilničar.

Krajevna organizacija SSJ Ljubljana je darovala za tiskovni sklad 93 Din. Hvala!

Lep vzgled. Ob priliki žalne manifestacije padlih proletarskih žrtev na Zaloški cesti 24. aprila 1920, je nabral s, Strnad iz Ruš za tiskovni sklad »Del. Politike« Din 90. Iskrena hvala. Posnemajte.

Iz stranke.

Vsem krajevnim organizacijam SSJ. Nekatere organizacije prijavljajo odbore krajevne organizacije politični oblasti, drugje zopet javljajo ustanovitev krajevne organizacije srezkim poglavarstvom itd. Vsem prizadetim sporočamo, da ustanovitev krajevne organizacije, oziroma odbore ni treba javljati politični oblasti in naj to v bodoče opuste. Politični oblasti morejo krajevne organizacije javljati le shode, obhode in druge javne prireditve, ne pa članskih sestankov in zaupniških zborovanj.

Pokrajinsko tajništvo SSJ
za Slovenijo.

Maribor.

Stavbno gibanje v Mariboru. Ob Smetanovi ulici so dela za temelje novih treh, oziroma štirih občinskih stavb že v polnem teku. Srednji dve hiši sta poverjeni inž. podjetju Jelenc in Šlajmer, dočim za drugi dve delajo temelje Kiffmann in Živič. Ako bo vreme ugodno, bodo nove hiše do jeseni že gotove. V njih bo približno 60 stanovanj po 2 in 1 sobo. Upamo, da bodo zlasti delavci deležni teh stanovanj, kajti doslej tega še nismo opazili.

Celje.

Borza dela v Celju razglaša: Dela iščejo: 2 oskrbnika, 53 majerjev in hlapcev, 4 vrtnarji, 61 rudarjev, 4 kamnoseki, 2 pečarja, 1 tlakovni mojster, 9 kovačev, 9 ključavničarjev, 3 kleparji, 3 železolivarji, 7 zlatarjev, 7 strojnih ključavničarjev, 5 elektromonterjev, 1 lopatilovodja (Baggerführer) 29 mizarjev, 7 kolarjev, 3 sodarji, 1 žagar, 1 torbar, 4 sedlarji, 3 tkalci, 18 krojačev, 13 čevljarjev, 1 klobučar, 16 pekov, 6 mlinarjev, 4 slaščičarji, 3 natakarji, 2 zidarska polirja, 10 zidarjev, 5 tesarjev, 2 slikarja-pleskarja, 11 trgovskih sotrudnikov in potnikov, 7 šoferjev, 8 strojnikov-kurjačev, 119 težakov, kočijažev, vratarjev in slug, 10 pisarniških moči, 8 različnih vajencev, 4 kmečke dekle, 5 šivilj, 16 natakaric, 3 prodajalke, 61 kuharic, sobaric in služkinj, 2 pisarniški moči in 2 bolničarke. — Delo je na razpolago: 14 hlapcem, 3 vrtnarjem, 40 rudarjem, 50 kamnosekom za izdelovanje granitnih kock, 2 pečarjem, 1 delovodja za izdelovanje lopat, 1 ključavničarju, 1 kleparju, 1 lopatilovodja (Baggerführer), 2 elektroinštalaterjema, 9 pohištvenim mizarjem, 2 kolarjem, 1 sedlarju, 1 strojnemu tkalcu, 17 krojačem, 3 pekom, 2 slaščičarjem, 13 zidarjem, 7 tesarjem, 2 slikarjem-pleskarjem, 1 šoferju, 18 težakom, 1 hišniku, 12 raznim vajencem, 25 kmečkim deklam, 1 likarici, 8 natakaricam, 1 prodajalki, 19 kuharicam, sobaricam in služkinjam, 1 tipkarici, 1 vajenki za štepanje.

Jesenice.

»Slovenec« se je zadnjič v dopisu iz Jesenic pobahal, da še nikdar ni bila velikonočna procesija tako dobro obskana, kakor letos, osobito moški da so bili obilno zastopani. Resnici na ljubo pa bodi pripomnjeno, da je bilo le radovednih opazovalcev res več kot preveč ob cesti, ki so prodajali zijala nad onimi, ki jih je bilo bore malo. To je g. kaplana Zupančiča tako razljutilo, da je prevzel funkcijo občinskega redarja sam — v mašni obleki — ter korakal na čelu te procesije. Iz njegovih oči pa so švigale strele na neodkrite glave, ker pa ni hipnotizer, ni našel kontakta med trdovratnimi bučami. Zato je začel nastopati z grožnjami in nasiljem, za kar bo baje imel še tožbo z g. Š. To pove več kot zavijanje »Slovenca«, tudi verniki se že izprašujejo in pravijo, taki naj bi bili Kristusovi namestniki! Odkar so klerikalci na Jesenicah posvetili svojemu kinu večjo pažnjo kot cerkvi, se pač cerkev prazni in procesije krčijo. Pa saj končno to nas nič ne briga. Ne, ne! Marksizem na Jesenicah še ni pokopan in nikdar ne bo, ker mi vstajamo in vas je — strah. — Še nekaj za javnost. V proračunski debati ljubljanske oblastne skupščine je bila od večine, to je SLS, grdo napadana opozicija, ki je bila proti obdavčitvi 10-odstotne vstopnine kinopredstav, češ, da je kino pohujšljiv, luksus, nemoralen, pikanterija. Dobro, ali poslanec SLS iz Jesenic ni nič pripomnil na napade svojih tovarišev na opozicijo, da ima Katoliško prosvetno društvo na Jesenicah kino, kojega protektorji so jeseniški duhovniki in oblastni poslanec iz Jesenic in kateri kino redno predvaja 4—5 predstav v tednu! Ali, ljudje božji, v tem kinu se ne predstavljajo svetniki v nebesih ali grešniki v peklu — pač pa tudi zelo pikantne stvari — filmi, ki so za mladino strogo prepovedani! Da, pri SLS je vse v službi božji, pri nas protivnikih vse samo nemorala in pikantnost! Pič Pač.

Lesce

Podružnica »Svobode« v Lescah na Gorenjskem bo priredila v nedeljo, dne 8. maja 1927, ob 15. uri popoldne veselico združeno s šaljivo pošto, plesom in prosto zabavo. Vstopnina k veselici 5 Din, k plesu pa Din 10. Svira prvovrstni zbor tamburaškega odseka »Svobode« v Lescah. Ker je čisti dobiček namenjen za kritje stroškov v podružnici, vabimo vse sodružice, sodruge in prijatelje zabave, da se v čim večjem stevilu udeleže te naše prireditve. — Odbor.

Iz Mežiške doline.

Po volitvah v oblastne skupščine je proletariat v naših krajih mislil, da bi bilo dobro, ako bi započeto delo pri volitvah nadaljeval, da se ne bi zmirom ponavljala stara pesem, da se poznajo volilci le ob volitvah, kakor to delajo meščanske stranke. In se je sklicala februarja konferenca vseh delavskih socialističnih skupin, strokovnih, gospodarskih in kulturnih organizacij z namenom, da se najprej med seboj spoznamo, si pogledamo iz oči v oči, potem pljunemo v roke in gremo na delo. Take konference so se vršile koj po volitvah v Mariboru, Zidanem mustu itd, povsod javne in žegnane s toleranco policijske varnosti. Vrag pa je hotel, da je baš na dravograjsko konferenco prišlo sila veliko ljudi in celo nekaj kmetov, ki so izjavili, da se bodo pridružili socialističnemu gibanju. Niti to dovolj; bilo je tudi nekaj inteligence, ki je tudi izjavila, da ne mara delati več štafaže raznim narodnim »državotvornim« strankam. In nebodigatreba je prigazil na to konferenco tudi neki «oberkomunist«, ki je kmetom tako lepo na dušo pihal o zadrugah, gospodarstvu in drugih takih vprašanjih, da so pozabili, da so še druge kmetske stranke v Sloveniji. In kakor bi se smola držala vsega, ni hotel čisto nič govoriti o kakih krvavih boljševikih, o revoluciji, o pobijanju in tako naprej, ampak le o zadrugah, mlekarnah in take neumnosti ter je celo rekel na koncu, da se treba gospodarsko organizirati na odpor proti vladajočemu razredu. Priporočal je celo gospodarsko in narodno osamosvojitev Slovenije, ali ničesar o prekuciji.

Govoril je tako »pametno«, da ga je pohvalil celo navzoči obmejni policijski komisar, ki je bil cel dan poslušalec. Da so se naenkrat ti revolucionarji tako spremenili, mora imeti zopet svoj namen. Ti ljudje se naj brigajo rajši za Kantonsko vlado, za leninijgrajski sovjet, za revolucijo v Nicaragui in za enake reči, zadruge, kmetski stan in take reči naj pa pustijo pri miru. Zato je treba nekoliko posvetiti v to ozadje. In res se je začelo stikati po dolini okrog, čujejo se čudni skrivnostni izrazi, da ni vse v redu in policija obiskuje čisto navadne ljudi, ki so bili na konferenci in jim hoče podtikovati komunizem, katerega dotični komaj po imenu poznajo.

Iz te nedolžne dravograjske konference se hoče ustvariti neko komunistično gnezdo, kot neki tajni prekucuški sestanek državi nevarnih elementov, čeprav je bila stvar čisto javna, obdržana v gostilni, da je bil navzoč, uradno ali neuradno, dravograjski policijski komisar, da se je na konferenco vabilo javno po časopisju in da so na njej govorili celo najbolj »desničarski konzumarji«. Toda afere so potrebne, mežiške afere bo menda konec in treba je ponuditi ubogi javnosti kako drugo kost, na kateri zopet lahko gloda, do kake prihodnje senzacije.

Toliko objavljamo za dnes in upamo, da merodajni činitelji še toliko ljubijo to našo tužno domovino, da ji ne marajo prirejati blamaže za blamažo ravno tukaj ob meji, ko tujerodci gledajo semkaj črez in se našim bedarijam tako škodoželjno rogajo. Ako se pa ta stvar ne bo nehala, bomo napisali o tem posebno poglavje, katerega naslov bo tako bridek in trpek, da bo izzval socialni čut tudi pri tistemu, kateri danes takega čuta ne pozna.

Guštanj.

Obračun glavnega volilnega odbora za volitve v oblastno skupščino dne 23. januarja 1927 za prevaljski in slovenjgraški okraj. Izmed nabiralnih pol, katerih se je 24 poslalo na razne organizacije in funkcionarje v obeh okrajih, jih je bilo vrnjenih 8 in sicer so poslali: Filip Grabner, Črna Din 93.—, Josip Ipavic, Mušenik Din 45.50, Ivan Dietinger, Guštanj Din 43.—, Luka Juh, Guštanj Din 150.25, Ferdo Sahornik, Muta Din 200.—, Franc Leitinger, Marenberg Din 55.—, krajevna organizacija KDZ Velenje Din 125.—, krajevna organizacija KDZ Mežica Din 145.—; skupaj se je nabralo torej Din 856.75. — Iz tega zneska pa se je izplačalo za razne potne stroške sledečim sodrugom: Luka Juh, Guštanj Din 150.25, Teršek Ignac, Guštanj Din 60.—, Vinko Möderndorfer in sodrugom Din 395.—, Borštner Josip Din 251.50; skupaj Din 856.75, tako, da so se izdatki izravnali z gornjimi prejemki. Glavni volilini odbor je naročil volilni letak, ki je stal Din 1200.—, katerega pa je poravnala krajevna organizacija JSDS v Mežici in Črni. Vsi ostali mnogi agitatorji in sodrugi, ki so po cele dneve hodili okrog po volilnem okraju, niso prejeli za to nobene odškodnine in se je z gornjimi izdatki poravnalo le najnujnejše potrebe teh sodrugov, ki so z volilno agitacijo zamudili pri svojem delu in se jim je moral povrniti vsaj delni šiht. Vendar tudi oni niso prejeil vsega kar so izdali. Objavili smo ta obračun v vednost sodrugom, ki so prispevali in v odgovor klevetnikom po raznem nasprotnem časopisju, ki pišejo, da smo s pomočjo nekaterih defravdacij pri mežiški občini prišli do svojega oblastnega poslanca.

Za volilni odbor: Lovro Kuhar, predsednik.

Osvežiš s kopeljo telo si mlado,
še bolje pa s „CLIO“ šumečo limonado.

Tudi mene zove dolžnost, da sem 5. junija v Ljubljani!

Ceneje kod pri
RAZPRODAJAH
se dobi vsakovrst. manufakturno blago pri J. TRPIN, Maribor, Glavni trg 17

PRODUKTIVNA ZADRUGA KROJAČEV
R. Z. Z O. Z. V MARIBORU, RUŠKA CESTA ŠT. 5
se priporoča za izdelovanje obleke za dame in gospode po meri. — Lastna zaloga češkega in angleškega sukna vseh vrst. — Solidna postrežba.

Naročajte in širite „Del. Politiko“!

Fotograf
Mirko Japelj
Aleksandrova cesta - Trgovski dom.
Vhod na desni strani.
Se priporoča delavstvu in uradništvu. Cene solidne, slike umetniške. Hitra izvršitev naročil.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z O. Z.
Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38** Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici štev. 2 in na Glavnemu trgu štev. 18
Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarne pri vseh prodajalcih peciva **na zavarovalno znamko D. P.**

„ANKER“ DOMAČI HRANILNIKI
Srečke razredne loterije
2½% vojno-odškodninska renta proti takojšnjemu plačilu in na mesečne obroke v bančni poslovalnici
Bezjak, Maribor, Gosposka ul. 25

Tiskar: Ljudska tiskarna d. d. v Mariboru, predstavnik Josip Ošlak v Mariboru. — Za pokrajinsko načelstvo SSJ za Slovenijo izdaja in urejuje Viktor Eržen v Mariboru.